

Anno 1680 d: 1 Decemb: Hölzt Ordinarie Lagmans Tingh medh Allmogen af Hälsingelandz Norre Contract uti Harmånger Närwarande fölliande Nämbedemän.

Från Gnarp Sochn	Från Bergsiö S:n
Abraham Larβon Ländzman,	Hans Jonβon i Trösten,
Anders Perβon i Hustadh,	Gynte Perβon i Åhsen,
Per Joenβon i Wallen,	And: Tyrβon i Fijskewijk,
Johan Johanβon i Gryttiom,	Hans Larβon i Bärge,
Nilβ Larβon ibid:	Hans Jonβon i Älgered,
Erich Perβon i Byen, Från Hasell Per Larβon i Kyrkiobyen.	

Emedan de 2:ne ofuanber:de Nembl: **Anders Perβon i Hustadh** och **Per Larβon i Kyrkiobyen från Hasell Sochn** intet wore på förre Lagmans tinget, och således icke aflagt deras Domare Eedh uti Lagmans Rätten. Altså præ:terade de den efter processen.

Joen Olofβon i Lija från Biuråker S:n förekom, säijandes sig blifwit Citerader till förre Lagmans tinget af **Nilβ Erβon i Bärge och Niurunda Sochn** för det testamentet skull hans hustru be:te Nilβ Erβons Fadersyster och han sig emillan reciproce giort, Men kunnat då ej komma tillstädes af orsaak att han fallet och illa slaget sig, att det badz för honom i Kyrkijan, som han beklagade, och Bergsiö **Tolfmännen Hans Jonβon i Trösten, Anders Tyreβon i Fijskewijk** och **Hans Larβon i Bärge** besannade, begiärandes nu för bötter blifua uhrsechtadt som honom då ämbnades åläggias, såsom och att medan hans Contrapart appellanten ej fölgdt Fatalia, han då måtte blifwa befrijader ytterliggare honom swara, wiste elliest fram testamentz skriften dat: d: 20 Septemb: A:o 1675 iembwäl en wittnesskrift gifuen d: 1 Novemb: A:o 1679 af **Olof Swenβon i Wästansiö, Anders Joenβon i Lija** och **Per Joenβon i Gårdzmyra och Biuråker Sochn**, hwar uti betygas Joen Olofβon warit medh Nilβ Erβon och hans **Brodhers Hustru Kerstin i Mögsund** förlichter.

R:o. Emedan Fatalia ähre **Nilβ Erβon i Bärge och Niurunda S:n uti Medelpadh** wijdh Lagmans tinget in Novembri 678 reserverade att här till, och han nu ej medh saken inkommet el:r Citation på sin Contrapart begiärat, utan tegat stilla, kan Rätten ej annars ähn förklara hans Käremåhl defect och befrija **Joen Olofβon i Lija** både för hans ytterliggare tilltal, så wäl som för de tilltänchte bötter för förre utheblifwandet, emedan han sitt laga förfall nu bewijsat.

För detta Reggementzskrifwaren Erich Isachβon Backman förekom och berättade en Dom på Tuna Häradzting förledne d: 1 Octobris wara fallen, emillan honom och hans Granne **Lars Jönβon** om ett Qwarnställe, der emot han Appellerat, hafuandes ber:de sin Granne nu här tillswars; Frågades efter domen och Appellationens verification. Backman sade sig ej uthtagit domen, Men Lars Jönβon framwisten, och Backman medh **Lagförarens Erich Nerbelij** twenne bref d: 4 och 18 Octob: bewiste sig gifwit Appellations penningar, uti det senare brefwet ähr och Backman tillsagdt niuta högre Syn åth Wåhrtijden, emedan den ????? war ägande Syn, derföre frågades honom hwarföre han sigh ej der medh will åthnöija? Swarandes, att såsom Häradzdomen af ähr 1665 sluter honom skole medh sworna witnen Lars Jönβon ifrån Qwarnen winna, haf:r han beflijtat sig dem att skaffa, och kan så intet hålla någon högre Syn, ej håller det behöfwa, utan inlade en Skrift der uti han Mustrerar saken. Hade och Allegerat 3:ne Attester gifne N:o 1 af **Swän Perβon i Finflodh** absqz dato, N:o 2 af **Pastore i Tuna H:r Johan Arnæsio** d: 24 Octob: sidstledne, N:o 3 af **Oluf Jesperβon**

samma dato; De 2:ne förste lyda Lars Jönßons förfädher, kommet medh lof till att få nyttija Qwarnen, der i **Stockåkers tächten**, den tridie lyder Olof Jesperßon aldrig haft någon deel i Qwarnen medh Erich Isachßon, eftersom han ingen Jordh undan hans hemman ägdt el:r nuttet; af hwilken Erich Isachßon concludera wille, Swen Perßon och Lars Jönßon som allenast en trediepart af hans Hemman bekommet, ej böra mehra ähn $\frac{1}{3}$ part i Qwarnstället äga, Nu hade de ett Qwarnhuus för sig sielfwe der i Stockåkers Tächten medh 2 rum, ifrån hwilket Lars Jönßons Fadher sig byta lått till **Blötmo**, och derföre ej mehra hafwa böra, Emot Skatten som Backman sade Lars Jönßon äga uti Byen allenast $1\frac{1}{3}$ öre upwiste Lars ett gammalt bytesbref af Åhr 1620 d: 28 Sept: hwar uti förmähles, hurusom det Hemmanet Backman nu åboer, hwilket hafwer hållit 15 öre i Skatt, ähr delt emillan **H:r Hans Swijnefoot** och **Olof Joenßon** sampt **Per Erßon**, således att H:r Hans skulle hafwa tvådehlarne och de andre bäggie tillhopa tredingen, hwilken trediepart, åter emillan Olof och Per således delt ähr, att Per Erßon der af fick tvådehlar och Olof Jönßon tredingen; Backman åboer Sal: H:r Hanßes, Swen Perßon i Finflodh sin Fadhers Per Erßons, och Lars Jönßon Olof Joenßons anpart, äger altså Lars Jönßon allenast tertiam tertiae uti ber:de Hemman som ähr ett och $\frac{1}{3}$ öre i Skatt; Frågades deße parter om de hade några flera skiäl till att producera? Lars Jönßon insisterade, att de af Backman åberopade wittnen, måtte efter 665 Åhrs Dom Redel: afhöras, wille elliest intet gilla deras löösa witnesskrifter, eftersom Swen Perßon ej sielf skrifwa kan, såsom och sade han sigh äga $8\frac{1}{2}$ öre Skatt i Byen förmente så der efter böra quoticera i Qwarnestället.

Öfuer den af **Fordom Regementzskrifwaren W:tt Erich Isachßon Backman** emot sin Granne **Lars Jönßon** från Tuna Häradz Tingh d: 1 Octobris sidstledne Om participation uti ett Qwarnställe appellerade saken, ähr detta Lagmans Rättens Interlocutorie Dom.

Emedan af inkombne skiähl bewist ähr Qwarnställen uti **Stockåkers tächten** ej komma byen till i ty att **Olof Jesperßon** som ett stort hemman der ägdt ej hafuer i dem haft någon lått, utan att de pertinemat under det Hemmanet som **Erich Isachßon** nu åbor, ifrån hwilket **Lars Jönßon** bekommit uti Jordh och andra tillhörigheeter, allenast tertiam tertiae som bestodh i $1\frac{1}{3}$ örl:, så skulle der af föllija att han icke håller borde mehra i Qwarnstället och deß bebyggjande, än efter quotan ägande blifwa; **Swän Perßon** och Lars Jönßons Fader hafua och haft ett Qwarnställe och huus medh 2 Rum i ber:de tächt för sig sielfua, som under Hemmanet tillförende lydt, der ifrån Lars Jönßons Fadher till **Blötmo** sig byta låtet, som Lars sielf bekänner, allenast påståendes, att Swen Perßon sin gifne Attest här öf:r Redel: besannar, emedan han sielf intet skrifwa kan, derföre kan Lagmans Rätten ährendet definitive ej sluta, för ähn sådant både Rätten och parten till nöije skedt ähr.

Enär domen war publicerat, protesterade **Backman** på Expenser, hinder och skada, så frampt han äntel: skal beswära sig och **Swän Perßon** ytterliggare i denna saak.

Joen Oloffßon i Ängie och Eenånger Sochn förekom, tackandes Rätten för den dom honom A:o 1678 d: 22 Novemb: emot sine Brodher barn om besittnings Rätten, der på Hemmanet gifwin blef, Och som han nu sedan hade medh dem förlichtz och warit öfwerens, så att all oreda och mißförståndh skulle wara uphäfwen, hwar på han upwiste bref dat:t d: 27 sidstledne Aprilis. Altså begiärade få dombref på Hemmanet uti sin rätta framstält, det Nämnden icke förwägra kunde, utan samtychte.

Hans Wyrdigheet Præpositus et Pastor loci H:r Olof Hoffmannus beklagade **Joen Perßon i Dwäfst**a andraget på Häradztinget, som skulle någon strijdigheet wara emillan honom och hans grannar å den ena och Prästebohlet på andra sijdan, om en ägoskildnat, uti hwilken

Häradz Rätten taget sig före något disponera i ty att Syn der öf:r ähr hållen, och som han intet emot förnimmer, ähn der igenom wara Prästebordet förnähr skedt, så wille han till sitt samwetz förnöijelße det samma gifwa tillkenna, Af Häradz Rätten tillbödz wäl honom emot Synen Appellera, Men han tychte det ej nödigt wara, Joen Perßon swarade Kyrkijoherden samtycht Synen; Pastor hade begiärt den första Synen derföre att Joen och hans Granar gingo öf:r en bråtta, som ähr wijdh paß 400 ähr gammal och warit skildnaden ägorna emillan, wiste och ett bref gifwit A:o 1527 uppå Rootnäs ägor, som till Prästebohlet woro gifne 170 Ähr för ähn be:te bref utgafz, der medh han bewijsa wille dem uti 323 Ähr legat under Prästebohlet och så mycket mindre borde qwällijas; Detta ährendet kunde Lagmans Rätten ej uptaga, utan frågade om saken warit hoos Högwälborne H:r Gouverneuren och det Högwördiga Consistorium angifwin, Swarades Neij, då Oplästes dhen 5:te puncten i privilegierna och de som på Prästebohls ägorna hafua att præterera och der af något sig willia tillägna förmantes således lagl: det uthföra, eftersom hwadh elliest der uti giöres icke hafuer någon laga kraft.

Mårten Nilßon i Åå och **Jöns Erßon i Frösten på Jättendahls S:ns** wegnar, inlade en Häradzdom gifwen d: 27 Octob: 679, Att Fiskiet i **Jättendahls Fiählen** ähr Sochnen emot ett gammalt Dombref gifwit A:o 1627 d: 8 Septemb: frändömbdt tillijka med Sundet, hwar emot på Sochnens wägnar ähr Appellerat och Wadepenningarne satte hoos **Ländzmannen i Norbo Joen Anderßon** efter hans quittentz d: 3 Novemb: och föregående **Nerbelij** tillätelße af samma Dato, inlade så en skrift, der uti de begiära få blifwa wijdh det Fiskerije som dehras Förfädher af ålder haft uti Jättendahls fiählen och Sundet; **Ländzmannen Erich Anderßon i Gärde** och **Erich Ingemarßon i Hällen** på sine och wederlagsmännernes wägnar swarade Sochnen aldrig haft Fijskiet uti Sundet af Ålder, utan Ländzmannen sade them sagt i thet fallet som inga Ährliga Karar, beskylte dem skroopa item lugit uth bomärken af många deras adhærenter på hwilka Jöns Erßon i Frösten gafz lista, som woro 26 st: det Jöns nekade till, upwiste då han **H:r Pedhers Hoffmanni** Attest gifwin d: 5 Octob: sidstledne, der uti han betygar sig sedt Gistewallen på **Nootholmen** i Jättendahlzfiählen, att de gamble Möösdragne Stenrösier där i Nootgisterne stådt, ähre ännu att see och Wallen å både sijdor bestådt af ett hundrade några fambnar, be:te Attest wille Ländzmannen disputera, säijandes H:r Pehr intet kunna den besanna. Sedan oplästes det gamla dombrefwet, gifwit af **Sal: Lars Kiällbiörßon** A:o 1627 d: 8 Septemb:, uti hwilket ähr sluttet, Först att Jättendahls fierden skal liggia under Sochnen för Strömmings och Siähle Fijskiet skull, och Sochnen betala Siähle Taxan 13³/₄ m:r Späck, brukandes Fijskiet som i gamla tijdher warit hafwer; Men om de Byemän som giort prætention på Fiählen kunde fiskia i medler tijdh någon skiähl, wari thet theras; Sundet talade Ländzmannen och Erich Ingemarßon mycket uppå, såsom och att icke Sochnemännen måge draga Noot i Fiählen, utan allena Fijskia medh Skiöter och Näät, ty om the draga Noot, så måste the bruka theras landh; **Per Erßon i Ungrick och Bergsiö Sochn** war kallad på Sochnens weg:r att witna, enär Rätten wille låta honom aflägga sin witnessedh, sade Ländzmannen i Gierde och Erich Ingemarßon thet ej wara nödigt, the wille efter han war en gammal Man och längie suttet i Rätten tro honom likwäl, be:de Per Erßon wedh sina 80 Ähr sade sin Brodher Hustru tiendt i Jättendahl och Elfstadh, och när hon kom ther ifrån blef hon gift till Ungrick medh hans brodher, hon berättade för honom, att Sochnen haft Stoor Noot, och haft när de skulle boda hwar annan ett Horn Synnerst i Sochnen och det andra Norrest i Sochnen, som the blåste uti, när wädret så haf:r warit att de kunnat komma till Noot, det Ländzmannen och hans Consorter nekade sig tillförende hört, Ländzmannen och Erich Ingemarßon sade sig wara tillfredz medh det gamla Lars Kiällbiörßons Dombref, allenast Nootedrächten uphörer på theras landh, och de få niuta Sundet ofahridt som theras Skog inkrächtar på Norre sijdan om Fiählen; Emot frågan huad land the hade ther wijdh fierden, Swarandes Stenigt och Skougwuxit, Mårten Nilßon i Åå, begiärade att emedan Ländzmannen och Erich Ingemarßon föregifwer theras Förfäder sålt bårt Sundet för de penningar som

Synemännen betaltes medh, de då medh Eedh verificera måtte det för ähn Synen höltz och Domen giordes, warit deras förfädher tillhörigt, och der de det kunna giöra, will de på Sochnens wegnar wara tillfredz, Ländzmannen i Gierde och Erich Ingemarßon, sade thet wäl kunna giöra om thet behöfdes, Men när brefwet Consideras, som lyder, att när våra Förfäder hafwer gifwit Sundet efter, så måtte de ägdt det tillförende. Ländzman Erich Anderßon i Gierde och Erich Ingemarßon i Hällen, sade att Sochnemännen, skulle efter gamla Dombrefwet instängia theras Siötewall, på thet the måtte hafua theras Skiötär och Näät i fridh, Men beklagade thet ej skedt, utan när deras boskap kommer der in till, blifwer han illa handat och medhfahren, det de doch ej söchte bewijsa, de andre af Sochnen nekade och der till. Förbe:de Ländzman och Erich Ingemarßon gjorde esomoftast oliudh i Tingstugun medh onyttigt Munbruk och piquantige Ordh, och ehuru de af Rätten förmantes der medh afstå, wördades sådant intet, derföre och Rätten laga plicht dem wille förbehållen hafwa.

D: 2 Decembris.

Wällärde H:r Pedher Hoffman Comminister loci förekom, säijandes sig förnumit i går wara angripen något in för Rätten, af orsak att han sin Attest gifwit till Jättendahlsboerne d: 5 Octob: sidstledne, Om den Gistewall på **Nootholmen** ännu synnes, giörandes en uthförlig relation om det ährendet, Och säijandes, den gamble Gistewallen der på Nootholmen wara wijdh paß 20 Fambnar från den nya, och synnes ännu lijka som skulle de brändt genom bärgen, att de fordomdags hafwa fådt Gistewallen der igenom, Oansedt han löper något i krook, **Ländzmannen i Gierde** och **Erich Ingemarßon** öfwerfölla H:r Per Hoffman medh hårda Ordh säijandes honom böra Predijka Gudz Ordh för dem, och icke behöfwa witna emot dem. Rätten måtte tysta dem, emedan de gjorde åter ett märkeliget Oliudh, Ländzmannen tillstodh omsijdor intet tahla emooth H:r Pedhers Attest. Erich på Hällen wille att H:r Pedher skulle bewijsa der warit Nootewall och att der warit Nootgister, säijandes om de warit der för ett el:r tuhundrade Åhr sedan, så kan H:r Peder ändå som en Ung Man ähr ljetet wara der om kunnigh. H:r Peder swarade ej mehra witnadt, ähn han sedt medh sina ögon, begiärandes att Ländzmannen måtte tillijka medh Erich på Hällen plichta för det de widt honom ej kunna besanna sin skrift, Ländzmannen swarade intet Osanna H:r Pedhers skrift, Men tychte honom warit någon nyfijken till att witna i det ährendet, hielpa theras Contraparter och dempa dem.

Sententia. Öfwer den af Jättendahls Sochnemän emot Hällemannen och hans Skogslagare d: 27 Octob: A:o 1679 appellerade saken angående Strömmings och Skiählefisket i Jättendahls fiählen och Sundet som de omtwistadt hafwa, ähr detta Lagmans Rättens betänkiande.

Eftersom uti **Sal: Lagmannens Lars Kiällbiörßons** Dombref gifwit A:o 1627 d: 8 Septemb: finnes **Jättendahls fiählen** wara lagder under Sochnen medan hon sig antaget uthgifwa Siähletaxan 13³/₄ m:r Späck, /: derföre hon nu sedermera ähr förskont :/ och elliest war en stor Gästewäg belägen, att hon för Strömmingsfisket skulle icke kunde Fiählen mista, utan alla som i Sochnen bodde, skulle få nyttija och bruka Fiskiet eftersom i gamble tijdher warit haf:r. Sochnen och alt sedan suttet uti rohlig possession och häfdh, Altså kan Rätten det sluetet intet förändra, utan blifwer der wijdh att Sochnen brukar samma fiskie på hwadh sätt hon bäst kan och gitter, eftersom på fall om Strömmingsnoten drages, Hällemannen och hans Skogslagare intet kunna lijda på thera landh någon skada, emedan thet af bara Skog och Sten består som the bekendt hafwa, och the sielfwe icke håller ähre der ifrån uthslutne utan få ähfwen så wäl som andra Sochnenes inbyggjare samma Fiskerijr bruuka, allenast the sins emillan icke afwundas utan sämijas kunde, Men hwadh Sundet belangar som deras förfäder hafua eftergifwit för then penningen skull som till Synemännerna af heela Sochnen betalat blef. Der öfuer approberas och gillas HäradzRättens afsagde Dom, så att det går efter Kongl: Placaterne

af Åhren 673 och 677, under sin förra ägesman och Sochnena refunderas, de uthlagde penningarne efter Mätessmanna ordom. Uti öfrigit efterlefwes förben:de gamble Dom, Och såsom **Ländzmannen Erich Anderþon i Giärde** medh oqwädens Ordh och Oliudh åthskillige gånger för Rättenom uthbrustet, **Erich Ingemarþon i Hällen** lijka så åthskillige gånger giordt oliudh, derföre Sakfältes de bäggie efter det 43 Cap: TingaB:, Ländzmannen för oqwedens ordh emot sin Contrapart och fyra oliudh till Penningar _____ 6 m:r
Hällemannen för fyra Oliudh till Penningar _____ 3 m:r
Item för de jniurieuse expressioner emot **Wällärde H:r Pedher Hoffman** Sakfältes Ländzmannen och Erich i Hällen till hwar sine 3 m:r _ Ähr _ Penningar _____ 6 m:r

Emot denne Dom gafz af Hällemannen och hans Skogslagare Appellations penningar 6 m:r S:rM:t under den Högl: Kongl: HofRätten, Men bötespenningarna aflades Strax.

Per Anderþon i Bärge och Gnarp Sochn presenterade en der fallen Häradzdom uti förledne September Månadh om Hemmanet i Bärge till hwilket **Brijta Larsdotter** närmast ähr bördig, Men **Pastor H:r Hans Gevalius** taget under händer att bruuka, på det Hemmanet icke skulle råka i Ödesmåhl, Pastor haf:r fuller täncht få inlöset, Men som nu förbe:te Brijta Larsdotter sig igenom förmyndaren **Anders Hanþon i Rödö** anmält sielf willija behållat, så skulle Pastor få bruket och hållat be:te Brijta tillhanda, efter Per Anderþon ej så giöra wille, Emot be:te Sluut haf:r be:te Per Anderþon Appellerat och tänchte nu uthföra saken, frågades om han taget Citation på Kyrkioherden, swarade i förledne Söndags bedet Ländzmannen säija honom till, det Ländzmannen och tillstodh sig giort, oansedt han sade det då warit för sendt. H:r Hans haf:r och medh Ländzmannen skickat bref Underlagmannen tillhanda, der uti han uhrsächtar sig wetta af att Per Anderþon will fullföllija saken; Begiärandes få blifwa wijdh Häradzdomen, emedan thet kan wara lijka antingen han el:r Per Anderþon håller Brijta Larsdotter Hemmanet tillhanda. Per Anderþon uhrsechtade sig ej wettat att han skulle Citera låtet Kyrkioherden 14 dagar föruth och begiärte Rättens adsistence.

Resolutio. Emedan **Per Anderþon**, uhrsächtar sig ej förstådt processen; ty han ej wettat i laglig tijdh begiära Stembning på Kyrkioherden, det Rättenom faller troligt, Altså reserveras honom Fatalia till näste Lagmans tingh, Men förmantes i medler tijdh sökija medh Kyrkioherden förlijkas, det han lofwade efterkomma.